Minderårigas rättigheter vid domstolsförfaranden

Spanien

I artikel 12 i den spanska konstitutionen fastställs myndighetsåldern för spanjorer till 18 år. I Spanien anses minderåriga/barn vara personer under 18 år.

1. Barnets rättskapacitet

I Spanien måste man vara minst 18 år för att på egen hand väcka talan inför domstol.

Endast myndiga personer kan väcka talan på egen hand. I allmänhet blir man myndig vid 18 års ålder, eller vid 16 år genom godkännande från en rättslig myndighet, medgivande från föräldrarna eller äktenskap. I vissa regioner är det möjligt att bli myndig vid 14 års ålder.

Minimiåldern för straffrättsligt ansvar i Spanien är 14 år enligt lagen om minderårigas straffrättsliga ansvar. Åtgärder som vidtas för barn som är yngre än så är frivilliga eller avser placering på institution.

2. Tillgång till anpassade förfaranden

Ungdomsdomstol: Specialdomstolar som benämns *Juzgados de menores* hör mål rörande brott och ringa förseelser som begåtts av personer i åldrarna 14–17 i enlighet med lag 5/2000 av den 12 januari om minderårigas straffrättsliga ansvar. Brottmål mot ungdomsbrottslingar hanteras av specialiserade domare /åklagare.

Åklagarmyndighetens uppgift är att försvara minderårigas rättigheter enligt lagen. De åtgärder som kan vidtas mot ungdomsbrottslingar mellan 14 och 18 år finns sammanställda i en särskild lag (lag 5/2000 av den 12 januari om minderårigas straffrättsliga ansvar).

Om gärningsmannen är under 14 år gäller inte lagen om minderårigas straffrättsliga ansvar. I stället tillämpas särskilda artiklar i civillagen och övrig gällande lagstiftning.

Mål där det finns barn som är offer eller vittnen handläggs i allmänna domstolar, och särskilda skyddsåtgärder vidtas i enlighet med lagstiftningen beroende på barnets ålder. Exempelvis kan vittnesmål från de mest utsatta barnen lämnas inför en specialiserad psykolog och spelas in för att de inte ska behöva upprepas i domstolen, och för att barnet inte ska behöva möta den utpekade gärningsmannen.

Civilrätt: Första-instansdomstolarna (*Juzgados de Primera Instancia*) behandlar barns anspråk enligt lagen om civilrättsliga förfaranden. Det finns även familjedomstolar (*Juzgados de Familia*), som är specialiserade tvistemålsdomstolar som enbart hanterar familjefrågor.

Åklagarmyndigheten har rätt att delta i civilrättsliga förfaranden som barn eller personer med funktionsnedsättning är parter i, fram till dess att en förvaltare utses för dem.

Även om minderåriga i regel saknar förmåga att själva inleda civilrättsliga förfaranden fastställs i lagen att de, om en åtgärd kan påverka deras intressen och personen har nått en tillräcklig grad av mognad eller är minst 12 år, bör höras.

När det gäller hemskillnad eller äktenskapsskillnad ska domstolen alltid se till barnets bästa.

Följande är förvaltningsmål som rör barn: skydd av barn, adoption, asyl, migration, hälsa, utbildning och administrativa sanktioner.

3. Rättsliga och politiska åtgärder för att undvika onödigt dröjsmål i handläggning av mål som rör barn

I allmänhet och för alla behörigheter, samt för att undvika förseningar i mål som rör minderåriga, föreskrivs i lag 1/1996 av den 15 januari om rättsligt skydd av minderåriga att minderåriga som inställer sig eller hörs i rättsliga förfaranden eller förvaltningsmål ska prioriteras. Förfarandet ska ske på ett sätt som är anpassat till de minderårigas situation och utveckling, och vid behov ska de få hjälp av kvalificerade yrkesverksamma eller experter. Samtidigt ska de minderårigas privatliv skyddas och man ska använda ett språk som är begripligt för dem, i tillgängliga format och anpassade efter omständigheterna. De ska även förses med information om både frågornas innehåll och konsekvenserna av deras åsikter, med full respekt för alla rättssäkerhetsgarantier.

Straffrätt: De rättsliga och politiska åtgärder som finns tillgängliga varierar beroende på omständigheterna, dvs. om barnet är offer eller gärningsman.

Civilrätt: Det går att ansöka hos domstolen om införande av säkerhetsåtgärder. Barn kan i regel inte göra en sådan ansökan på egen hand, utan behöver ta hjälp av ett juridiskt ombud.

Om barn är parter i ett familjemål vidtas i regel säkerhetsåtgärder innan domen avkunnas, med hänsyn till det berörda barnets bästa. Det kan bland annat röra sig om vårdnad, livsmedel, umgänge eller finansiella stödåtgärder.

4. Mekanismer och förfaranden för stöd av barn och hänsyn till barnets bästa

Den spanska lagstiftningen innehåller ett antal viktiga bestämmelser som bidrar till att stärka de åtgärder som syftar till att göra det lättare för minderåriga att utöva sina rättigheter, och en lämplig rättslig ram har upprättats för att säkerställa rättigheterna till utbildning, hälso- och sjukvård och sociala tjänster för *utländska minderåriga* i Spanien, oavsett administrativ ställning och på samma villkor som minderåriga spanska medborgare. När det gäller *minderåriga som skyddas av offentliga organ* erkänns deras rätt till sjukförsäkring på eget initiativ.

Myndigheterna ska se till att utsatta grupper, t.ex. ensamkommande barn, minderåriga som behöver internationellt skydd, barn med funktionsnedsättning samt barn som fallit offer för sexuella övergrepp, sexuellt utnyttjande, barnpornografi eller människohandel, skyddas och att deras lagstadgade rättigheter iakttas.

Som en grundprincip vad gäller förvaltningsåtgärder fastställs i lagen om rättsligt skydd av minderåriga att barn ska skyddas mot allt slags våld, däribland familjevåld, könsrelaterat våld, människohandel och kvinnlig könsstympning. Skyddet av barn som utsätts för våld i hemmet är en av pelarna i den nya lagen om skydd av barn och ungdomar som offentliggjordes den 28 juli 2015.

Byråerna till stöd för brottsoffer vid justitieministeriet eller de autonoma regionerna har befogenheter i frågan. Dessa byråer gör enskilda bedömningar av brottsoffren för att identifiera deras särskilda stödbehov och hjälpa dem i rättsligt, psykologiskt och socialt hänseende, i syfte att minimera primär viktimisering och undvika sekundär viktimisering. Barnet erbjuds även särskilda stödtjänster.

När det gäller barn som är parter i rättsliga förfaranden fastställs i den spanska lagstiftningen att minderåriga har rätt att höras i alla händelser, utan diskriminering på grund av ålder, funktionsnedsättning eller andra omständigheter. Det gäller både i familjemål och eventuella förvaltningsmål, rättsliga förfaranden eller medling som påverkas och leder till ett beslut som påverkar barnet på ett personligt, familjemässigt eller socialt plan, med vederbörlig hänsyn till barnets åsikter, beroende på dess ålder och mognad. För att kunna utöva denna rätt måste barnet få information på ett begripligt språk och i ett enkelt format som anpassats efter omständigheterna.

Principen om barnets bästa har prioriterats eftersom det anses vara en materiell rättighet, en allmän tolkningsprincip och en rättegångsregel. Den spanska lagstiftningen (lagen om rättsligt skydd av minderåriga) innehåller vidare krav på att man ska vidta alla åtgärder som tryggar barnets bästa, särskilt åtgärder för att skydda barnets privatliv.
Tanken är att barnets bästa ska utvärderas och fastställas för varje enskilt barn, med hänsyn till alla omständigheter som rör honom eller henne.
Definitionen av och kriterierna för att fastställa barnets bästa anges i artikel 2 i lagen om rättsligt skydd av minderåriga.

5. Övervakning av verkställighet av beslut i förfaranden som rör barn

Barnet som gärningsman: Det yttersta syftet med straffrättsliga bestämmelser för barn är att återanpassa dem i samhället, och för att lyckas med detta behövs utbildningsinsatser och specialiserad personal. Att säkerställa ett barnvänligt rättsväsende efter de rättsliga förfarandena är till stor del en uppgift för de autonoma regionerna. Det är de som har huvudansvaret för de åtgärder som krävs inom ramen för återanpassning, samhällstjänst och utbildning.
Barnet som offer: Barn som är brottsoffer erbjuds sociala tjänster som är anpassade till deras specifika fall.

Civilrätt:

Barn kan vara parter i civilrättsliga förfaranden. De meddelas då eventuella rättsliga avgöranden, och kan begära att en dom ska verkställas, genom sitt juridiska ombud (eftersom de saknar rättskapacitet), såvida de inte har förklarats myndiga.
Barn som svarande: Barn kan ha gjort sig skyldiga till kontraktsbrott och är ansvariga med sin egen egendom.

6. Tillgång till rättsmedel

Det är viktigt att notera att tillgången till rättsmedel, såsom åtgärder för att skydda barnets rättigheter vid intressekonflikter med föräldrarna, enligt spansk lagstiftning är densamma inom alla behörigheter.

Straffrätt:

Rättigheter vid beslut om att inte väcka åtal: Det finns en mycket omfattande rättslig ram för att skydda minderåriga brottsoffer i Spanien – lag 4/15.
Alla barn har rätt att få information, väcka klagan, överklaga eller begära rättslig omprövning samt kräva skadestånd/ersättning under eller efter ett brottsmålsförfarande där barnet varit offer. Barn som saknar resurser har rätt till kostnadsfritt rättsligt bistånd.

Civilrätt:

För att försvara sina rättigheter och garantier kan barnet
ansöka om skydd och förmyndarskap hos behörigt offentligt organ,
informera åklagaren om situationen,
klaga hos ombudsmannen,
ansöka om tillgängliga sociala resurser hos offentliga förvaltningar,
ansöka om rättsligt bistånd och om att bli tilldelad en försvarare,
lämna in enskilda klagomål till kommittén för barnets rättigheter.
Enligt lagen kan en förmyndare utses om det finns intressekonflikter.
I tvistemålsdomstolar är det möjligt att bestrida förvaltningsbeslut inom ramen för skydd av minderåriga.

Child-friendly justice in Spain PDF (606 Kb) en

Senaste uppdatering: 17/01/2024

Sidans nationella språkversion sköts av respektive medlemsland. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Europeiska kommissionen fritar sig från allt ansvar för information och uppgifter i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.